

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคสังคมข่าวสารในปัจจุบัน เทคโนโลยีที่สำคัญและเข้ามามีอิทธิพลอย่างมากที่สุดใน การช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันได้สะดวกและรวดเร็วคือ การสื่อสารผ่าน เครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer network) เครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีเพื่อการจัดการ การใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างทั่วถึง ลดความซ้ำซ้อนของแหล่งข้อมูลและใช้ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ ที่กระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันมากขึ้น โดยเฉพาะในวงการศึกษาและการวิจัย ระบบเครือข่ายมีบทบาทอย่างมากในด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของอาจารย์ นิสิตนักศึกษา และนักวิจัย เพราะเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์ข้อมูลหรือสถาบันวิจัยอื่น ๆ (มรกด จิวานนท์, 2536: 116)

เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่รู้จักกันดีทั่วโลก และใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน คือ อินเทอร์เน็ต (Internet) อินเทอร์เน็ตคือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครื่อง คอมพิวเตอร์จำนวนมากทั่วโลกเข้าด้วยกันโดยใช้มาตรฐาน TCP/IP (Transmission Control Protocol / Internet Protocol) ในการเชื่อมต่อ (สุรศักดิ์ สงวนพงษ์, 2538: 16) ทำให้บุคคลต่าง ๆ ที่ใช้ เครือข่ายนี้สามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลถึงกันได้โดยสะดวก รวดเร็ว ไม่ว่าข้อมูลเหล่านั้น จะอยู่ในรูปแบบตัวอักษรภาพ หรือ เสียง (สมใจ บุญศิริ, 2538: 1)

เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า เว็บเป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ ใหม่ล่าสุดบนระบบอินเทอร์เน็ต เริ่มจากโปรแกรมเมอร์ชาวอังกฤษ คือ ทิม เบอร์เนอร์ส ลี (Tim Berners-Lee) ของ European Particle Physics Laboratory เมื่อต้นทศวรรษ 1990 ได้มีการนำ เทคโนโลยีไฮเปอร์มีเดียมารวมเข้ากับทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมหาศาลบนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ นักวิจัยที่อยู่ห่างไกลกันสามารถทำวิจัยร่วมกันได้อย่างสะดวกมากขึ้น โดยใช้โปรแกรมที่เรียกว่า เบราเซอร์ (Browser) เช่นเน็ตสเคปเนวิกเตอร์(Netscape Navigator)หรืออินเทอร์เน็ตเอ็กซ์พลอเรอร์

(Internet Explorer) เป็นเครื่องมือในการอ่าน ข้อมูลต่าง ๆ ที่จัดเก็บในภาษาเอชทีเอ็มแอล (HTML หรือ Hypertext Markup Language) ซึ่งไม่ว่าเว็บเบราว์เซอร์ตัวใดก็สามารถอ่านได้ นอกจากนี้ เวิลด์ไวด์เว็บยังมีโปรโตคอล (Protocol) เฉพาะของตนเองคือ เอชทีทีพี (HTTP) หรือ ไฮเปอร์เท็กซ์ทรานสเฟอร์โปรโตคอล (Hypertext Transfer Protocol) ซึ่งเป็นตัวนำให้ผู้ใช้ เวิลด์ไวด์เว็บสามารถอ่านเอกสารที่ต้องการได้ และยังเชื่อมโยงไปยังทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่น ๆ บนอินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย โดยมียูอาร์แอล (URL หรือ Uniform Resource Locator) เป็นตัวบ่งบอกที่อยู่ของทรัพยากรสารสนเทศบนเว็บ ระบบเว็บประกอบด้วยผู้บริโภครวมทั้งผู้ใช้เว็บ โดยผ่านเบราว์เซอร์ และผู้ผลิตซึ่งบรรจุข้อมูลลงในเว็บไซต์ในเครื่องแม่ข่าย (server) ผ่านผู้ดูแลเว็บ ในด้านของผู้ใช้ที่เป็นนักศึกษา นักวิจัย มองเว็บว่าเป็นเครื่องมือการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากมีวัฒนธรรมที่เปิดกว้างให้ผู้คนสามารถใช้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยน และนำเสนอ ไม่เฉพาะข้อมูลและสารสนเทศ ยังครอบคลุมไปถึงความรู้สึกนึกคิดของปวงชนทั่วไปด้วย (บรรยง เต็มอำนาจ และสุภาพร ชัยธัมมะปกรณ์, 2542 : 1-2) และจากการที่อินเทอร์เน็ตกลายเป็นแหล่งทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับความนิยมรับกันอย่างแพร่หลาย บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศต่างพยายามที่จะปรับปรุงวิธีการในการลงรายการ จัดการและค้นคืนทรัพยากรในรูปดิจิทัลเหล่านี้ รวมถึงผู้ผลิต ผู้ให้บริการ และผู้ใช้ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในสถาบันทางวิชาการต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐและองค์กรทางการค้า ซึ่งเกี่ยวข้องกับจัดการสารสนเทศและต่างประสบปัญหาในการจัดการและการเข้าถึง (Vellucci, 1998: 187)

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994 ได้มีเครื่องมือช่วยค้นต่าง ๆ (Search engines) ซึ่งสามารถช่วยผู้ใช้ให้ค้นทรัพยากรบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกเกิดขึ้น เช่น Lycos, Infoseek, Excite และ Alta Vista เครื่องมือช่วยค้นเหล่านี้มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์อัตโนมัติ เรียกว่า สไปเดอร์ (spiders) หรือ หุ่นยนต์ (robots) ในการค้นและทำดัชนีเว็บต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีเว็บที่มีการรวบรวมเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นหมวดหมู่เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคืน เช่น Yahoo และบริษัท Mining อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้ยังคงประสบปัญหาจากการใช้เครื่องมือช่วยค้นเหล่านี้ในการสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการบนเว็บ เนื่องจากได้ผลการค้นจำนวนมาก ไม่ตรงกับความต้องการและสารสนเทศที่ได้ล้ำสมัย (Thomely, 1998: 75) ดังนั้นจึงมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตในรูปของวิธีการที่เป็นมาตรฐานในการบรรยายทรัพยากรเพื่อปรับปรุงกระบวนการในการสืบค้นมาตรฐานต่าง ๆ ที่ได้มีการคิดค้นขึ้นมาใช้มีจำนวนมาก และเมตาเดต้าก็เป็นหนึ่งในจำนวนนั้น เมตาเดต้าเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารและวัตถุต่าง ๆ โดยการบรรยาย ซึ่งตำแหน่งที่ตั้งและให้ข้อมูล โดยย่อที่จำเป็นในการใช้ทรัพยากรนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ (Younger, 1997: 465)

แผนการจัดการเมตาเดต้าที่สร้างโดยห้องสมุดและนักวิชาชีพสารนิเทศที่สำคัญ คือ USMARC การลงรายการแบบแอกรีกอลอเมริกัน (AACR II) หัวเรื่องต่างๆ เช่น หัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน รวมถึงแผนการจัดหมู่ต่างๆ เช่น การจัดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และการจัดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ และอื่นๆ แผนการจัดการสารนิเทศเหล่านี้ สร้างโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาเฉพาะ และใช้เพื่อการเข้าถึงและควบคุมบรรณานุกรมมาหลายทศวรรษ แต่ยังคงมีคำถามเกี่ยวกับการทำรายการและทำดัชนีทรัพยากรต่าง ๆ ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตโดยใช้แผนการจัดการสารนิเทศข้างต้น (Chowdhury, 1999: 216) เนื่องจากการทำรายการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ด้วย MARC และ AACR II ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายสูง (Vellucci, 1997: 15) และทรัพยากรบนอินเทอร์เน็ต เป็นทรัพยากรที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย โดยอาจมีการเปลี่ยนแปลงยูอาร์แอล หรือ ไม่มีการเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตอีกต่อไป (Chepesiuk, 1999: 61) ปัจจุบัน มีการใช้แผนการจัดการเมตาเดต้าหลายประเภท ในการจัดการสารนิเทศ โดยเมตาเดต้าที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เช่น ดัชนีคอร์เมตาเดต้า Encoded Archival Description (EAD) และ Government Information Locator Service (GILS) เป็นต้น (Vellucci, 2000: 36)

ดัชนีคอร์เมตาเดต้า (Dublin Core Metadata) หมายถึง ชุดหน่วยข้อมูลย่อสำหรับการลงรายการทรัพยากรบนข่ายงาน 15 หน่วย ที่ง่าย แต่มีประสิทธิภาพ โดยมีขึ้นเพื่อสนับสนุนการค้นคืนทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง (Title) เจ้าของงาน (Creator) หัวเรื่อง (Subject) ลักษณะ (Description) สำนักพิมพ์ (Publisher) ผู้ร่วมงาน (Contributor) ปี(Date) ประเภท (Type) รูปแบบ (Format) รหัส(Identifier) ต้นฉบับ (Source) ภาษา(Language) เรื่องที่เกี่ยวข้อง (Relation) ขอบเขต (Coverage) และสิทธิ (Rights) (Hillmann, 2001: 2; Vellucci, 2000: 39; Weibel, 1997: 9)

ในประเทศแถบอเมริกาเหนือ ยุโรป ออสเตรเลียและกลุ่มประเทศสนธิสัญญา มีหน่วยงานหลายแห่งได้มีโครงการเกี่ยวกับการนำดัชนีคอร์เมตาเดต้าไปใช้ เช่น NORDINFO มีโครงการชื่อว่า The Nordic Metadata Project ก่อตั้งเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1996-เดือนมิถุนายน ค.ศ. 1998 มีการแปลงระเบียบที่สร้างโดยใช้ดัชนีคอร์เมตาเดต้าให้อยู่ในรูปของ USMARC องค์กรของออสเตรเลียชื่อว่า DSTC Resource Discovery Unit นำดัชนีคอร์เมตาเดต้า ไปใช้ในโครงการต่าง ๆ หอสมุดแห่งชาติออสเตรเลีย (the National Library of Australia) ได้มีโครงการ PANDORA Project โดยนำดัชนีคอร์เมตาเดต้าไปใช้ในการสร้างเอกสารจดหมายเหตุออนไลน์ UK Office of Library Networking (UKOLN) ให้บริการซอฟต์แวร์สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้เมตาเดต้าและเป็นศูนย์กลางของ

ดับลินคอร์เมตาเดต้า นอกจากนั้นยังมีโครงการ Berkeley's Digital Library Catalog ของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย และโครงการ the Gateway to Educational Materials (GEM) ซึ่งริเริ่มโดย the US Department of Education และ the National Library of Education (Lee-Smeltzer, 2000: 211; Tennant, 1998: 31) และในปี ค.ศ. 1998 OCLC ได้มีโครงการวิจัยนำร่อง เรียกว่า CORC (Cooperative Online Resource Catalog) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือการทำรายการสำหรับการคัดเลือก บรรยาย และจัดหมู่ทรัพยากรบนเว็บ รวมถึงการสร้างฐานข้อมูลทรัพยากรบนเว็บที่ได้เลือกสรรแล้วร่วมกันโดยใช้ MARC 21 ดับลินคอร์เมตาเดต้า และเครื่องมืออื่น ๆ มีห้องสมุดเข้าร่วมกว่า 100 แห่ง งานหลักของโครงการคือ การศึกษาการบูรณาการของดับลินคอร์เมตาเดต้า และ USMARC ในระบบอย่างง่าย (Christensen, 1999: 41; Hu, 1999: 8; Lee-Smeltzer, 2000: 210)

ในประเทศไทยได้มีการนำดับลินคอร์เมตาเดต้ามาใช้เช่นเดียวกันโดยดำเนินการในรูปของคณะทำงานที่นำโดย Dr. Thomas Baker จากสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ร่วมกับประดิษฐาศิริพันธ์ จากศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี ได้มีการนำชุดหน่วยข้อมูลย่อย 15 หน่วย ของดับลินคอร์เมตาเดต้าที่แปลเป็นภาษาไทยไปทดลองใช้เป็นโครงการสร้างฐานข้อมูลจดหมายเหตุอัยการ ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดได้อนุญาตให้ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี พัฒนาฐานข้อมูลเอกสารโบราณมีค่าสำหรับการอนุรักษ์และเผยแพร่ในแบบดิจิทัล ในส่วนของสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เข้าร่วมกับโครงการ CORC Project ของ OCLC นอกจากนั้น สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้มีการวางแผนเพื่อสร้างฐานข้อมูลทรัพยากรบนเว็บ โดยใช้ดับลินคอร์เมตาเดต้า ด้วยภาษาเอ็กซ์เอ็มแอล (XML) สำหรับการประชุมเกี่ยวกับดับลินคอร์เมตาเดต้า ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี สำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติได้เข้าร่วมในกลุ่มทำงานเรียกว่า Dublin Core Metadata Working Group ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมาและได้มีการประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับเมตาเดต้าและดับลินคอร์เมตาเดต้า 4 ครั้ง จัดโดย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียและสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Dublin-Core Metadata Element Set 1999: 1; Praditta Siripan, 2000: 34)

มหาวิทยาลัยนเรศวรมีนโยบายผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ และได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาวิจัยเป็นอย่างมาก โดยมีการสนับสนุนให้อาจารย์ได้ทำการ

ศึกษาวิจัยควบคู่ไปกับการเรียนการสอน และมีเป้าหมายที่จะสนับสนุนการวิจัยของอาจารย์ทุกสาขาวิชาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นไม่น้อยกว่า 1 โครงการต่อปี ต่ออาจารย์ 3 คน ในแต่ละสาขาวิชา อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นการทำวิจัย 2 ประการ คือ เน้นหนักในส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกของประเทศ ให้เกิดความเกื้อหนุนต่อการเพิ่มรายได้ประชาชาติ และเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะทำให้พึ่งตนเองได้ เช่น การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพืชสมุนไพรเพื่อการรักษาโรค การศึกษาในแนวคิดเพื่อพัฒนาผลิตผลทางการเกษตรให้มีคุณภาพ หรือวิธีกำจัดโรคพืชและแมลงที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค เป็นต้น (มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2540: 33) แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นมหาวิทยาลัยที่ดั่งใหม่ และมีอาจารย์ที่ลาศึกษาต่อทั้งในประเทศ และต่างประเทศประมาณ 1 ใน 3 ของอาจารย์ทั้งหมด ดังนั้น ในช่วงที่ผ่านมางานวิจัยจึงมีจำนวนไม่มากนัก โดยมีงานวิจัยที่รวบรวมและให้บริการในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 354 ชื่อเรื่อง นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยนเรศวรยังมีนโยบายด้านวิชาการในอันที่จะพัฒนาสำนักหอสมุดเพื่อให้ก้าวไปสู่ความเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ที่ประกอบด้วยเครื่องมือทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย สามารถบริการผู้ใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว (มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2541)

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยนเรศวรในด้าน การพัฒนาสำนักหอสมุดเพื่อให้ก้าวไปสู่ความเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์และพัฒนาการวิจัย เพื่อให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยสามารถใช้ระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยที่อำนวยความสะดวก และรวดเร็วในการค้นคืนข้อมูลงานวิจัยในรูปอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อันจะเป็นการสนับสนุนการทำวิจัยของบุคลากรของมหาวิทยาลัย ประกอบกับในประเทศไทยยังไม่มีผู้ศึกษาความพึงพอใจต่อระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยที่ใช้ดับลินคอร์เมตาเดต้ามาก่อน ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษานำดับลินคอร์เมตาเดต้ามาใช้ในการจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยของ มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดในการใช้ดับลินคอร์เมตาเดต้าในการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการค้นคืนทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อ

1. สร้างระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยที่ใช้ ดับลินคอร์เมตาเดต้าของมหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ประเมินความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานต่อการทำรายการในระบบ
3. ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อวิธีการสืบค้น ผลการค้นและรูปแบบการแสดงผล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจต่อการใช้ดัชนีคอร์เมตาเคต้าในการทำรายการในระดับมาก
2. ผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อวิธีการสืบค้น ผลการค้น และรูปแบบการแสดงผลในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างระบบการจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยใช้ ดัชนีคอร์เมตาเคต้าในการทำรายการ

2. งานวิจัยที่ใช้เพื่อสร้างระบบการจัดเก็บและค้นคืนเป็นงานวิจัยของบุคลากร มหาวิทยาลัยนเรศวรที่รวบรวมจากวารสาร 3 ชื่อเรื่องของมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้แก่วารสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม-ธันวาคม 2536 - ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2543 จำนวน 13 ฉบับ วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พฤษภาคม-สิงหาคม 2539 - ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 พฤษภาคม-สิงหาคม 2543 จำนวน 13 ฉบับ และวารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม-ธันวาคม 2536 - ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2543 จำนวน 12 ฉบับ ผลงานวิจัยที่รวบรวมได้จากวารสารทั้ง 3 ชื่อเรื่อง 38 ฉบับมีทั้งหมด 100 เรื่อง โดยจำแนกเป็นงานวิจัยภาษาไทย 57 เรื่อง งานวิจัยภาษาอังกฤษ 35 เรื่อง และงานวิจัยที่มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 8 เรื่อง โดยแบ่งออกเป็นงานวิจัยของ สาขาวิชา/คณะต่าง ๆ ดังนี้

สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	26	เรื่อง
คณะเภสัชศาสตร์	18	เรื่อง
คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์	4	เรื่อง
คณะสหเวชศาสตร์	4	เรื่อง
สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	41	เรื่อง
คณะวิทยาศาสตร์	32	เรื่อง
คณะวิศวกรรมศาสตร์	5	เรื่อง
คณะเกษตรศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4	เรื่อง

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	31	เรื่อง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	15	เรื่อง
คณะศึกษาศาสตร์	16	เรื่อง
อื่น ๆ	2	เรื่อง
รวม	100	เรื่อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินผลระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยที่สร้างขึ้น จะคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผล ดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยพิจารณาจากบรรณารักษ์ และ / หรือผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำรายการและให้บริการ ประกอบด้วย บรรณารักษ์ 7 คน นักเอกสารสนเทศ 7 คน และนักวิชาการโสตทัศนศึกษา 1 คน รวม 15 คน
2. ผู้ใช้ ซึ่งเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร (ไม่นับรวมอาจารย์ที่ลาหรือศึกษาต่อ) จาก 3 สาขาวิชา 10 คณะ จำนวน 420 คน นำมาสุ่มตัวอย่างได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 204 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการใช้วิธีวิจัยเชิงทดลอง มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำรายการโดยใช้ดับลินคอร์เมตาเดต้า (Dublin Core Metadata) ชุดหน่วยข้อมูลย่อยดับลินคอร์เมตาเดต้า เวอร์ชัน 1.1 เอกสารเกี่ยวกับระบบจัดเก็บและค้นคืน โปรแกรม CDS/ISIS for Windows เวอร์ชัน 1.31 โปรแกรม Weblib 1.0 และ ภาษา HTML
2. ออกแบบระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัย โดยมีวิธีการดังนี้
 - 2.1 รวบรวมงานวิจัยของบุคลากรมหาวิทยาลัยนเรศวรที่เผยแพร่ลงในวารสารของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 รายชื่อ และสแกนให้อยู่ในรูปของ แฟ้มข้อมูลพีดีเอฟ (.pdf)

2.2 ออกแบบระบบจัดเก็บและค้นคืน ด้วยโปรแกรม CDS/ISIS for Windows เวอร์ชัน 1.31 และโปรแกรม Weblib 1.0

2.3 ออกแบบ แบบฟอร์มบันทึกข้อมูล ตามหลักเกณฑ์การลงรายการ โดยใช้ ด้บลินคอร์เมตาเดต้า (Dublin Core Metadata Template)

2.4 ทำรายการงานวิจัยโดยใช้ด้บลินคอร์เมตาเดต้าและบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูล

3. สร้างเครื่องมือในการวิจัยคือ แบบประเมินผลระบบการจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัย

แบบประเมินผลประกอบด้ว คำถามปลายปิดและปลายเปิด เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้ระบบการจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยในด้าน การทำรายการ วิธีการสืบค้น ผลการค้น และรูปแบบการแสดงผล ซึ่งแบบประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

3.1 แบบประเมินผลความพึงพอใจต่อการทำรายการ โดยใช้ด้บลินคอร์เมตาเดต้า สำหรับผู้ปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมินผล

ส่วนที่ 2 การประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยในด้านการทำรายการ

3.2 แบบประเมินผลความพึงพอใจต่อวิธีการสืบค้น ผลการค้น และรูปแบบการแสดงผล สำหรับผู้ใช้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมินผล

ส่วนที่ 2 การประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยในด้านวิธีการสืบค้น ผลการค้น และรูปแบบการแสดงผล

4. ทดสอบระบบและประเมินผลระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยที่สร้างไว้ในข้อ 2 โดยมีการทดสอบ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ทดสอบการทำรายการโดยให้ผู้ประเมินผลซึ่งเป็นบรรณารักษ์สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานครจำนวน 3 คนทดลองทำรายการโดยใช้ด้บลินคอร์เมตาเดต้าและตอบแบบประเมินผลการทำรายการ

ระยะที่ 2 ทดสอบการสืบค้นข้อมูลจากระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยโดยให้ผู้ประเมินผลซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ทดลองสืบค้นข้อมูลและตอบแบบประเมินผลวิธีการสืบค้น ผลการค้น และรูปแบบการแสดงผล

5. ประเมินผลระบบ ดังนี้

5.1 ประเมินความพึงพอใจต่อการทำรายการกับผู้ใช้ปฏิบัติงาน โดยใช้แบบประเมินผลความพึงพอใจต่อการทำรายการโดยใช้ดับลินคอร์เมตาเดต้า

5.2 ประเมินความพึงพอใจต่อวิธีการสืบค้น ผลการค้นและรูปแบบการแสดงผลกับผู้ใช้ โดยใช้แบบประเมินผลความพึงพอใจต่อวิธีการสืบค้น ผลการค้น และรูปแบบการแสดงผล

6. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ (Statistical Packages for the Social Science / Personal Computer Plus - SPSS/PC +) สถิติที่ใช้คือสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7. รายงานและนำเสนอผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ระบบจัดเก็บและค้นคืนงานวิจัยที่ใช้ดับลินคอร์เมตาเดต้าของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์
2. เป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศในการใช้ ดับลินคอร์เมตาเดต้าสำหรับการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ